

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اخلاق کاربردی

در

مسابقات ورزشی

تألیف:

دکتر مسعود نادریان جهرمی

سرشناسه	نادریان جهرمی، مسعود، ۱۳۲۹ -
عنوان و نام پدیدآور	اخلاق کاربردی در مسابقات ورزشی / تألیف مسعود نادریان.
مشخصات نشر	اصفهان: انتشارات نگارخانه، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	۳۳۸ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۱۴۸-۶۹-۳
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه.
موضوع	ورزش -- جنبه‌های اخلاقی
رده بندی کنگره	۱۳۹۳ ۳۴ الف ۷۷۰۶/۳/۵۲ G
رده بندی دیویی	۱۷۵
شماره کتاب‌سازی ملی	۳۷۳۰۴۵۱

اخلاق کاربردی در مسابقات ورزشی

- ❖ مؤلف : دکتر مسعود نادریان جهرمی
- ❖ ناشر : انتشارات نگارخانه
- ❖ چاپخانه : نگار اصفهان
- ❖ ناظر فنی : علیرضا جنت
- ❖ طرح جلد : فاطمه نوروزی
- ❖ نوبت چاپ : چاپ اول ۱۳۹۶
- ❖ تیراژ : ۱۰۰۰ نسخه
- ❖ قطع اثر : وزیری
- ❖ قیمت : ۱۸۰۰۰ تومان

این اثر مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است.

هرکس تمام و یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر، پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی خواهد گرفت.

Email: pubnegar@yahoo.com

Cellphone: 09131703597

پیشگفتار.....	۱۱
مقدمه.....	۱۵
فصل اول: مفاهیم اساسی در اخلاق کاربردی در مسابقات ورزشی.....	۲۷
معارف دینی و اخلاق.....	۲۸
تربیت اخلاقی و تربیت ورزشی.....	۲۹
اخلاق ورزشی و تعلیمات مذهبی.....	۳۱
ورزش به عنوان شکلی از مذهب.....	۳۴
تفاوت‌های اساسی میان ورزش و مذهب.....	۳۶
ارتباط بین اخلاق و ارزش‌ها.....	۳۸
ویژگی ارزش‌ها.....	۴۲
مقررات آئین اخلاقی.....	۴۹
احترام چیست؟.....	۵۱
نیروی اراده.....	۵۲
تشخیص و قدرت اراده.....	۵۳
خلاصه‌ی فصل و نتیجه‌گیری.....	۵۵
فصل دوم: قهرمانان ورزشی به عنوان نماد اخلاقی ملت‌ها.....	۵۷
نماد چیست؟.....	۵۸
شیوه‌های پاداش به قهرمانان ورزشی.....	۵۹
ستایش جسمانی.....	۶۴
تبلیغ ارزش‌های ملی گرایانه از طریق بازی‌های ورزشی.....	۶۵
بی احترامی به ضعیفان.....	۷۰
میهن دوستی و میهن پرستی.....	۷۴
نقد میهن دوستی معتدلانه.....	۷۶
خلاصه‌ی فصل و نتیجه‌گیری.....	۸۵
فصل سوم: اخلاق، تجارت و ورزش.....	۸۷
اخلاق تجاری.....	۸۸
اهمیت اخلاق در تجارت.....	۹۰
اخلاق جهانی در ورزش.....	۹۲
نفوذ ورزش در زندگی اجتماعی.....	۹۳
استفاده از ظرفیت انسان در ورزش.....	۹۷
رشد ورزش‌های تجاری.....	۹۸

۱۰۳	برای آینده چه باید کرد؟
۱۰۶	خلاصه‌ی فصل و نتیجه‌گیری
۱۰۷	فصل چهارم: اخلاق و کنترل بزهکاری در ورزش
۱۰۸	مطالعه بزهکاری در چه سنی؟
۱۰۹	تعریف بزهکاری در رویکردهای مختلف
۱۰۹	رویکرد حقوقی جرم
۱۱۰	رویکرد جامعه‌شناختی
۱۱۰	رویکرد جرم‌شناسی
۱۱۰	علل و عوامل بزهکاری
۱۱۲	بیکرد ما در مورد علل بزهکاری
۱۱۸	پیشگیری از بزهکاری
۱۲۰	عوامل مؤثر در بزهکاری
۱۲۰	عوامل اجتماعی
۱۲۰	طبقه اقتصادی
۱۲۰	روابط والدین و نوجوان
۱۲۱	نقش دوستان و همسالان
۱۲۲	عوامل روانشناختی
۱۲۲	محیط‌های ورزشی و بزهکاران
۱۲۴	دیدگاه‌ها در مورد ورزش و بزهکاران
۱۲۹	نتایج اخلاقی
۱۲۹	فرهنگ سازی در ورزش
۱۳۱	روند جهانی شدن فرهنگ و برنامه ملی در ورزش
۱۳۵	سالم سازی محیط‌های ورزشی
۱۳۷	خلاصه‌ی فصل و نتیجه‌گیری
۱۳۹	فصل پنجم: انحرافات در ورزش معاصر
۱۴۰	رواج انحرافات در ورزش
۱۴۲	پیچیدگی مطالعه پیرامون انحرافات ورزشی
۱۴۵	موفقیت در ورزش وابسته به طب و دارو شده است
۱۴۶	تعریف انحراف در ورزش
۱۴۸	دیدگاه مطلق‌گرایان
۱۵۰	دیدگاه نسبی‌گرایان
۱۵۳	دیدگاه جانشین

۱۵۹	انحرافات مثبت و تحرک گروهی
۱۶۱	کنترل انحراف مثبت ورزشی
۱۶۳	تحقیق در مورد انحراف در میان ورزشکاران
۱۶۵	مصرف الکل
۱۶۶	انحرافات جنسی و اخلاق جنسی
۱۶۸	اصول اخلاق در ورزش و انحرافات ورزشی
۱۷۲	تاثیر ورزش بر جلوگیری از انحراف
۱۷۳	تحقیقات در مورد انحراف مثبت
۱۷۵	مواد افزایش عملکرد
۱۷۵	مبانی تاریخی و علل استفاده از مواد نیروزا در میان ورزشکاران
۱۷۷	تاریخچه داروهای افزایش عملکرد
۱۸۰	دلایل عمده بهای مواد افزایش عملکرد در بین ورزشکاران
۱۸۲	اخلاق ورزشی و انحراف در ورزش
۱۸۶	پیشنهادی برای آینده
۱۸۸	خلاصه‌ی فصل و نتیجه‌گیری
۱۹۱	فصل ششم: تقلب و فریبکاری در مسابقات ورزشی
۱۹۲	مفهوم تقلب
۱۹۳	مجازات تبانی در فوتبال چیست؟
۱۹۴	عوامل پدید آورنده تقلب
۱۹۵	محورهای اساسی برای کاهش تقلب
۱۹۶	توافق بر روی تقلب
۱۹۷	ساختارهای ورزش و آداب و رسوم
۲۰۰	تقلب و فریب
۲۰۶	کشف و مجازات تقلب
۲۰۸	اصلاح قوانین
۲۱۱	توسل به آموزش
۲۱۵	خود فریبی
۲۱۷	خلاصه‌ی فصل و نتیجه‌گیری
۲۱۹	فصل هفتم: موانع کلی در توسعه اصول اخلاقی در مسابقات ورزشی
۲۲۰	موانع رشد اخلاق حرفه‌ای در باشگاه‌های ورزشی
۲۲۰	فقدان نگرش راهبردی به اخلاق حرفه‌ای
۲۲۱	تحویلی نگری

۲۲۲	فرافکنی
۲۲۳	اصالت دادن به ورزشکار و نه نگاه ابزارگرایانه
۲۲۴	فقدان انگیزش
۲۲۴	بلا تکلیفی یا تعارضات اخلاقی
۲۲۶	فقدان نظام‌های جامع و اخلاقی
۲۲۷	موانع فیزیکی و روانی محیط کار
۲۲۷	لقمه انگاری به جای امانت انگاری
۲۲۸	ضرورت اخلاقی بودن ورزش
۲۲۹	ویژگی برنامه‌های ورزشی و مشکلات اخلاقی
۲۳۳	برای چیزهای قابل قبول معیاری وجود ندارد
۲۳۵	نماهای ساختگی
۲۳۵	ارفاق غدا قانونی
۲۳۶	دستکاری تجهیزات و وسائل ورزشی
۲۳۷	خطاهای شخصی پنهانی
۲۳۷	ترساندن فیزیکی
۲۳۸	جاسوسی
۲۳۹	متلک گویی در مسابقات
۲۴۰	موارد خلاف هنجارها و قوانین
۲۴۵	خلاصه‌ی فصل و نتیجه‌گیری
۲۴۷	فصل هشتم: راهکارهای اساسی در ارتقای اصول اخلاقی در ورزش
۲۴۸	ضرورت شناخت اصول اخلاقی در ورزش
۲۴۹	پرورش ایمان
۲۵۰	تعهد به اصول
۲۵۲	تحمل و ظرفیت برای باخت
۲۵۴	عدم افتخار به پیروزی‌های جعلی
۲۵۷	در ارتباطات و مراودات دروغ نگویند
۲۵۹	ستایش رقیب
۲۶۰	کمک به رقیب
۲۶۰	دست دادن و خوش رفتاری با رقیب با احترام مضاعف
۲۶۱	احترام
۲۶۲	نقش مربی در توسعه اصول اخلاقی
۲۶۴	هفت استراتژی تصمیم‌گیری

۲۶۵	آزمون تبلیغات
۲۶۶	آزمون الگوی نقش
۲۶۷	آزمون والدین
۲۶۸	قانون احترام
۲۶۹	آزمون قانون کلیت
۲۶۹	قانون طلایی
۲۷۰	آزمون سه سوالی
۲۷۱	رشد اخلاق فردی
۲۷۳	الگویی برای تجزیه و تحلیل اصول اخلاقی
۲۷۶	خلاصه‌ای فصل و نتیجه‌گیری
۲۷۷	فصل نهم: انصاف و عدالت در اجرای مسابقات ورزشی
۲۷۸	انصاف و عدالت چیست؟
۲۷۸	انواع انصاف
۲۷۸	انصاف در سخن
۲۷۸	انصاف در عمل
۲۷۹	انصاف در قضاوت
۲۷۹	عدالت به معنای انصاف
۲۸۱	انصاف و عقل
۲۸۲	دیدگاه و روش‌های کاربردی
۲۸۳	تفاوت عدالت و انصاف
۲۸۸	عدالت کامل عملی
۲۹۰	عدالت عملی ناقص
۲۹۲	توزیع منصفانه منابع
۲۹۴	نابرابری و منافع مسابقه
۲۹۵	داوری در مسابقات ورزشی
۲۹۹	خلاصه‌ی فصل و نتیجه‌گیری
۳۰۱	فصل دهم: شانس در ورزش
۳۰۲	مفهوم شانس
۳۰۳	شانس نوعی انرژی
۳۰۵	ریشه پیدایش اندیشه شانس و بخت
۳۰۷	عوامل شانس قبل از بازی و هنگام بازی
۳۱۳	مثال‌ها و نمونه‌هایی از شانس

۳۱۴	عناصر و عوامل طبیعی
۳۱۶	شیوه‌های شروع مسابقه
۳۱۶	قرعه کشی و مشکلات مربوط به آن
۳۱۸	چینش تیم‌ها یا ورزشکاران در جدول مسابقات
۳۲۰	تفاوت‌ها در وسایل و تجهیزات
۳۲۱	ژنتیک به قید قرعه
۳۲۴	برنامه ریزی برای مسابقات منصفانه و استاندارد در آینده
۳۲۸	خلاصه‌ی فصل و نتیجه گیری
۳۳۱	فهرست اعلام
۳۳۵	منابع و اخذ

پیش گفتار

اخلاق چیست؟ موضوع و هدف آن کدام است؟ چرا باید اخلاق را بیاموزیم؟ شیوه‌های تربیتی برای توسعه اخلاق کدامند؟ اخلاق و ورزش چگونه با هم ارتباط دارند؟ رعایت اصول اخلاقی در محیط‌های ورزشی و در مسابقات با چه شیوه‌ها و ابزارهایی امکان پذیر است؟ این‌ها اصلی‌ترین پرسش‌هایی است که در ابتدای ورود به بحث پیرامون کاربرد اصول اخلاقی در محیط‌های ورزشی و در مسابقات مطرح می‌شود. پاسخ مستدل و منطقی به سوالات بالا در حقیقت در تبیین آموزه‌های اخلاقی و توسعه‌ی اصول و منشور اخلاقی در بین بازیکنان و ورزشکاران، مربیان، مدیران ورزشی و تماشاچیان نقش بسیار مهم و اساسی داشته و امید می‌رود تا میادین و محیط‌های ورزشی که نقش اساسی و موثر در سازندگی شخصیت و رفتار ورزشکاران به ویژه نوجوانان و جوانان دارد با اخلاق و منش اسلامی و انسانی و اصول بازی‌های جوانمردانه توأم گردد. بسیاری از افراد ادعا می‌کنند که رعایت اصول اخلاقی در ورزش همراه با انجام دادن کارهای منطقی و درست موضوع ساده‌ای است. ولی واقعیت این است که در بعضی مواقع امری کاملاً پیچیده بوده و عوامل بسیار زیادی در آن دخالت دارند. توسعه‌ی اصول اخلاقی در جامعه نیازمند آموزش و تربیت، تلاش گروهی و سازمانی، تعیین اهداف برنامه ریزی شده، تدوین قوانین جامع و ایجاد تشکیلات قوی و منسجم، منظور کنترل و نظارت بر رفتارهاست. بخش بسیار مهمی در حوزه‌ی ورزش به ویژه ورزش‌های قهرمانی را موضوعات اخلاق ورزشی تشکیل می‌دهد. همه‌ی افراد دوست دارند بازی‌ها، مسابقات ورزشی به صورت صداقانه، جوانمردانه، صحیح و خالی از عیب و نقص و براساس قوانین و مقررات و بدون تقلب، فریب و هنجارشکنی انجام شود. بدیهی است دستیابی به این امر بر اصول و پیش فرض‌هایی مبتنی است و توجه به این اصول نقش چشمگیری در تبیین اخلاق ورزشی در جامعه و در بین ورزشکاران دارد. همه‌ی افراد جامعه از روح جوانمردی، ایثار و فتوت، گذشت و ایثار، صداقت و درستکاری در رفتارها، مراودات، معاملات بحث می‌کنند. همه‌ی افراد دوست دارند در محیط‌های ورزشی و در مسابقات "اخلاق" به تمام معنا رعایت شود و محیط‌های ورزشی عاری از هر گونه انحراف باشد. چنین توقع بجا و درستی به ویژه در جامعه‌ی اسلامی و فرهنگی ایران منطقی و ضروری است. اما مشاهده می‌شود که متأسفانه در عمل چندان توجهی به اصول و ارزش‌های اخلاقی نمی‌شود. شاهد این ادعا این است که در سال‌های اخیر در حوزه‌ی ورزش به ویژه ورزش‌های قهرمانی و در مسابقات ورزشی ناهنجاری‌های رفتاری، انحراف و کج‌روی‌های اخلاقی و رفتاری در بین

ورزشکاران، مربیان، داوران، تماشاچیان و هواداران و سایر مسئولان و دست‌اندرکاران امور ورزش اتفاق افتاده که نظر متخصصان و صاحب نظران علم اخلاق و جامعه‌شناسان ورزشی را به خود جلب کرده است. نقض مکرر قوانین و مقررات ورزشی، عدم رعایت هنجارهای رفتاری، بی‌توجهی به ارزش‌های اجتماعی، جرم و رفتارهای جنایی و بزهکاری، زیر پا گذاشتن اصول اخلاقی ورزش و نادیده گرفتن اصول بازی‌های جوانمردانه، استفاده بی‌حد و حصر از مواد نیروزا، تقلب و تبانی در جهان ورزش فراوان مشاهده می‌شود. این‌ها مسائلی است که در میدان‌های ورزشی و در مسابقات به وقوع می‌پیوندد. بسیاری از ورزشکاران (به ویژه ورزشکاران جوان) خارج از میدان‌های ورزشی و در زندگی اجتماعی دچار جرم و بزهکاری شده و این روند متأسفانه رو به افزایش است. به طوری که از مجموع حوادث به وقوع پیوسته در محیط‌های ورزشی چنین استنباط می‌شود که اصول اخلاقی در ورزش رعایت نمی‌شود و انحراف در ورزش غیر قابل کنترل شده است. برای مثال، همه‌ی افراد جامعه و حتی ورزشکاران، مربیان، داوران و مسئولان و مدیران ورزشی به روشنی و وضوح می‌دانند و نمی‌توانند به صورت مداوم در رسانه‌های گروهی تبلیغ می‌شود که استفاده از مواد نیروزا «پرینگ» ممنوع و برخلاف اصول اخلاقی ورزش و قوانین و مقررات است. اما متأسفانه مشاهده می‌شود استفاده‌ی غیرمجاز از مواد نیروزا توسط ورزشکاران روز به روز در حال افزایش است. در این موارد واقعا چه باید کرد؟ اخلاق و موضوع‌های مرتبط با آن محور بحث در فصل‌های مختلف کتاب می‌باشد. اخلاق در حقیقت به اصول ارزشی و وظایف، مسئولیت‌ها و وجدان اشاره می‌کند که مشخص می‌نماید چه چیزی خوب و چه چیزی بد است و به ما می‌گوید چگونه رفتار کنیم که در جامعه و در نزد دیگران خوب و قابل ستایش و احترام باشیم. در حوزه ورزش همه افراد جامعه از بازیکنان و ورزشکاران در هر سطحی که ورزش می‌کنند (مبتدی تا حرفه‌ای) دوست دارند تا همراه با ورزش کردن اصول اخلاقی و هنجارهای اجتماعی را رعایت کنند. اصول اخلاقی شامل چه چیزهایی می‌شود؟ پژوهش‌ها و مطالعات متعددی در این زمینه صورت گرفته و مقالات و کتاب‌های زیادی نوشته شده است. در بحث پیرامون ارزش‌های اخلاقی هم در زمینه‌های مثبت به مواردی مانند اعتمادسازی، مسئولیت‌پذیری و همکاری گروهی، عدالت، روابط شهروندی خوب، درستکاری، صداقت، احترام، شفافیت، رعایت قوانین، روحیه‌ی جوانمردی و ورزشکاری اشاره می‌شود و هم در زمینه‌های منفی مانند تقلب، فریبکاری، دروغ، تبانی، انواع انحرافات، حسادت، پرخاشگری و ناهنجاری‌های رفتاری و قانون شکنی تأکید می‌گردد. همه‌ی ارزش‌های مثبت و

ضد ارزش‌های منفی که در بحث پیرامون اخلاق و ورزش مورد توجه ویژه‌ی پژوهشگران و صاحب نظران قرار می‌گیرد دارای اهمیت است. کتاب اخلاق کاربردی در مسابقات ورزشی در ده فصل تنظیم شده است. از آنجا که جامعه‌ی ورزش و محیط‌های ورزشی موضوعات و مسائل اخلاقی خاص خود را دارد در این کتاب دو موضوع ورزش (مسابقات ورزشی) و اخلاق در کنار هم بررسی شده‌اند. در مباحث و موضوعات مطرح شده سعی نویسنده بر آن بوده است که با طرح و تبیین موضوعات و مسائل مختلف اخلاقی و اجتماعی که به طور مستقیم و یا غیر مستقیم با مسابقات ورزشی در همه سطوح (نوجوانان تا بزرگسالان) در جامعه مربوط می‌شوند، شناخت و آگاهی‌های عمومی خوانندگان را در زمینه‌های مورد بحث ارتقا بخشیده و تصویری روشن و کاربردی از اصول اخلاقی در فدریت‌های ورزشی و شیوه‌های بکارگیری اصول و مبانی اخلاق در توسعه‌ی ورزش در شرایط فنی جامعه ارائه نماید. زیرا ورزشکاران به لحاظ داشتن قدرت و توانایی‌های جسمانی و برخی از ویژگی‌های ظاهری بیش از دیگران در معرض آفات نفسانی و سایر انحرافات قرار دارند. به همین دلیل همه ورزشکاران می‌بایست با تلاش و اهتمام بیشتر و مراقبت جدی با نفس خود و عوامی نفسانی که شخصیت و هویت آنان را به خطر می‌اندازد مبارزه و مجاهده کنند. چنین مبارزه‌ای که بسیار سخت و دشوار نیز می‌نماید به نظر می‌رسد در وهله‌ی اول با شناخت و آگاهی از مظاهر و شکل‌های مختلف انحراف و همچنین آگاهی از عوامل اثرگذار بر اصول اخلاقی و همچنین آشنایی با عوامل مهم در تربیت اخلاقی در محیط‌های ورزشی در مسابقات دارد. لذا به احتمال زیاد صاحب نظران به ویژه همکاران دانشگاهی که انتظار می‌رفت بتوانند دانشجویان رشته‌ی تربیت بدنی و علوم ورزشی و ورزشکاران جوان را در این وضع بسیار مهم یاری داده و الگوهای کاربردی طراحی و تدوین کرده و در اختیار جوانان قرار دهند قبل از هر کس دیگری باید خود را مسئول بدانند. چنین تکلیف و احساسی سبب شد که مؤلف، هر چند خود را در این حوزه‌ی بسیار مهم و زیربنایی در ورزش صاحب نظر نمی‌داند اما پس از بیست و شش سال تدریس و کسب تجربیاتی در این زمینه اقدام به تألیف کتاب اخلاق کاربردی در مسابقات ورزشی بنماید. در تدوین مطالب و محتوای کتاب افراد بسیار زیادی به طور مستقیم و یا غیر مستقیم همکاری داشته و مطالب ارزنده و کاربردی در اختیار اینجانب گذاشته‌اند. نگارنده خود را موظف می‌داند از همه عزیزان و بزرگواران (همکاران دانشگاهی، دانشجویان مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد و دکتر، مربیان و مدیران ورزشی و همچنین ورزشکاران گرامی) که اینجانب را در تهیه و تنظیم مطالب

کتاب یاری کرده‌اند صمیمانه سپاسگزاری نموده و توفیق هر چه بیشتر ایشان را در این گونه خدمات فرهنگی از خداوند متعال مسئلت کنم. از سرکار خانم رهبری که در تهیه و جاگذاری عکس‌ها و ویرایش مطالب کتاب کمال همکاری داشتند تشکر می‌نمایم. از خوانندگان خیراندیش، دانشجویان گرامی و صاحب نظران علوم ورزشی به جهت قصور احتمالی در تدوین مطالب پژوهش طلبیده و رفع نواقص موجود در این نوشتار را نیز با خضوع و انصاف به همت بلند ایشان واگذار می‌کنم.

مسعود نادریان جهرمی
دانشیار دانشگاه اصفهان
زمستان ۱۳۹۵

www.ketab.ir